

এডিটোৰিয়েল

কল্লোল তৌগে হায়ববদি
ট্ৰাফিক আইলেণ্ডিং পীকশিয়া তায়

মণিপুৰদা মণিং কক্তনা বেঙ্কী লোন্দা ৪ ভিহেকলদগী হৌৱৰগা মখল কয়গী ইঞ্জিন পানবা গাড়ীশিং লেনবা লোন পিথরি। মসি মৰুওইনা গভমেণ্টকী ইমপ্ৰোই লাক্ক অমা হেয়দা পীথরিবা লোননি। ষ্টেট ট্ৰান্সপোর্ট ডিপাৰ্টমেণ্টনসু লমদমসিদা পীগদবা ফোৱ ভিহেকলগা অটে গাড়ীশিংগী মণিং কয়৷ য়া৷ পীৱগদি লৌৱিবা লগীগী অশাকপা অসিদা চংপা য়াগদগে হায়ববু য়েলগা গাড়ী মণিং হেনগৎনবা বেঙ্কী লোন অদুৱা ৱেল্লিৱন অমতা পীদে। মতাং অসিদা ইমপ্ৰোইশিংদা পীৱিবা লোন অমসুং সৰকাৰনা লেপখিবা ইমপ্ৰোইশিংগী তলব অদুৱা মিৎয়ে চনিংগুই ওই। ওইৱিবা ফিভমদি বেঙ্ক লোন লৌবা ইমপ্ৰোই অমদগীদি মখল মখা কয়গী টেক্সশিং ৱিকোভৱ তৌবা ওমগনি, অদুগা মণিং ষিভম্ৰনা মপান লামদগী য়ুজদ তৌইকল হায়ববদি সেকত্ৰ হেঙগী গাড়ী কল লৌৱা পুশিল্লিক্ৰিবা অসিদা অথিবা থমদবা মৱগা ওসি ষ্টেট অসিদা ইঞ্জিন পানবা গাড়ীশিংগী মণিং অসি হেনগৎলকপনি হায়ববদি থৌইদোক্তা লানদগৰা মাদে। মতাং অসিদনি ট্ৰান্সপোর্ট ডিপাৰ্টমেণ্টকী শেঞ্জা থুমজা চাওনা লেৱতা হায়ববগী ৱাহং অমা লাক্কিৱসি। মশাদগী পুশিল্লিক্ৰিবা সেকত্ৰ হেয়দ গাড়ীশিং অসি মণিপুৰগী ট্ৰান্সপোর্ট ডিপাৰ্টমেণ্টনা ষ্টেটসিগী নৱৱ ওছোকপদা অথিবা অমতা পীদে অমসুং ডিষ্ট্ৰিক্ট ট্ৰান্সপোর্ট ওফিসাৰশিংনা ষ্টেটকী নৱৱ অমা হেঙা পীৱদগী মতাং হেঙতা অমতাং ইঞ্জিন পানবা গাড়ীশিংগী মণিং হেনগৎলকপনি অমদি মদুগী খুদোংচাবা অদুৱা গাৱী হৱৱলশিংনা লৌৱনি। মসিদা মীয়াৱা খঙবগী মতুংইৱদি হেনগৎলক্ৰিবা গাৱী মণিংগা হৱৱলৱা হুথিবা গাড়ী মণিংগা য়াৱা চাওনা থেমদে হায়ববনি। মদু ওইবা অৱগদি গাড়ী হৱৱলদুৱা পুশিল্লিক্ৰিবা হেং খুংপু অদুগা ষ্টেটসিগী ট্ৰান্সপোর্ট ডিপাৰ্টমেণ্টকা অচৌবা মৱী লৈনে হায়ববসি মশানা য়াৱা তৱনি।

লুশিল্লিক্ৰিবা ৱাফমদি বেঙ্কনা লোন পীৱদগী লৈৱকপা গাড়ী মণিং য়ামখংলকপা অমসুং সেকত্ৰ হেয়দগী গাড়ী মখল কয়৷ লগীনা সৰকাৰগী অয়াৱা অমগা লোননা চেঙ্ককপদগী ট্ৰাফিক কঙ্কেনসন কয়৷ খুং খুদিংগী থোক্কপা অসিনি। মদু সৰকাৰনা অয়াৱা পীদুৱা গাড়ী মণিং হেনগৎলকখিৱনা ওইৱনি হায়না লৌৱগা মৱী লৈনবা ডিপাৰ্টমেণ্টনা মণিপুৰদা ৱেজিষ্টাৰ তৌৱা অহনবা অমসুং সেকত্ৰ হেয়দগী গাড়ী মণিং কয়ানো হায়ববু খঙনফম থোক্ই। মসিগী মখতা মীয়াৱদা খাইদগী হেমা ডিভৰ্ভ তৌৱিবা ওটো-ৱিক্ৰোশিংগী মণিং, চাটা মেজিৰে হায়ববসিনু মীয়াৱ খঙনফম হোংনফম থোক্ই। মসি পুন্মক অসি সৰকাৰগী মৱী লৈনবা ডিপাৰ্টমেণ্টনা লোংশিন্দুৱা থয়দগী মণিপুৰগী ট্ৰাফিক সিস্টেম অসিদা চাওনা অকায়৷ কয়৷ অমা পীৱি হায়ববসি খঙফম থোকপনি। হৌজিক ফিভম অসিদা নুপী কৈথেলগী য়ুৱাৱ মতুং ওইৱকখিবা ফিভম কয়াদগী মৱম চাদনা লগী চিলাহয়নি হায়না লৌৱা তৱনা হায়বা ৱাফম অমসু উৱক্ৰি।

নৌনা শেপ্ৰকপা মফম কয়গী ট্ৰাফিক আইলেণ্ডিং মওং মৱিল তাদনা মৱম ওইদুৱা নৌনা মীশি মীনা য়াওবা এঞ্জিনেট কয়৷ থোক্কিৱসিনু তশেনা সৰকাৰগী অশোৱবা পোলিসিদিওইৱকপনি হায়ববসিনু চুমৱনি। তশেনা লমদমসিগী ট্ৰাফিককী ওইবা থুং খুদক্কী নিয়ম কয়ানি মীয়াৱসু চস্ননহৱে অমদি নিয়মদুৱা চ্ৰাৱাইৱিবা ট্ৰাফিকী চমজৱবা মখা থাৱা মথৌ তৌজৱিবা কয়ৱসু মীয়াৱগী মীটে তত্তনা চহহৱে হায়ববসিনু খঙফম থোকপনি।

হেমা চটনৱিৱনি, পিক্ৰবা ইফ্ৰাল সৱৱসিগী ওইবা ট্ৰাফিকী গাইদলাইন ওইবা য়াৱা মৱিক চ্ৰা শতম অমতুং মীয়াৱ খঙনা থপ্ৰগা হেমা মশক থোক্কা ট্ৰাফিকী নিয়ম কয়ৱসু মীয়াৱা মশক থোক্কা খঙননবা হোংনবগী মথৌ তৱতা হায়ববসিনু খনফম থোক্কা। ট্ৰাফিক আইনগী লমদা ফাগী তৱগী থৌশিল তত্তনা থোকপনা মৱম ওইদুৱা লমদমসিগী মীওই মৱ ওইনা ইনখংলক্ৰিবা নহাৱোলশিংদা আইনবু নাচুৎবগী হৈৱনি। অমা পোকহৱে হায়না হায়ৱক্ৰিৱসিনু লাভৱনি। তশেনা ইউনিফোৰ্ম শেংলগা ট্ৰাফিকী আইন ওক্ৰীৱা সৰকাৰগী থবক তৌৱিবা পাৰ্চোনেলশিংনা আইন কয়না মৱাল লৈৱে খঙলবা মীয়াৱম্ব শেল নত্তবা অতোপ্লা দন্দি মত্ৰিক চানা পীৱগী মজমু থেংমৱৱনি।

এডিটৰদা থাৱকপা চিটি

চংগদৌবা পুন্মক গুৱা চংহৌবা ফে

ইকায় পুন্মজৱিবা এডিটৰ,
অঙং ওইৱিভেগী কম্মিউনিকী আইডিওলাজিদা খাজুদা চহী ৪০ গী মখতা কম্মিউনিকী লুচিৱা ওইদুৱা লাকখিৱা অদুগা পাৰ্টিগী মীহৎ ওইনা এম এল এ অমদি মন্ত্ৰী ওইদুৱা লাকখিৱা কুৰী কেব্ৰদি এম মসিনা মহাক্কী পুসিগী অয়াৱা শৰুক্কা থাগোৱৱৰুৱা পাৰ্টি থাদোক্তা বি জে পি দা য়াওখিৱদি মণিপুৰগী ৱাজনিতিদি উক্ৰা থোক্তা থৌদোক অমনি। মণিপুৰগী ওসেমক্ৰিগী ইলেগন অসি ২০১৭ কী অজবদা পাঙখাঙদৌৱা লেৱনিৱনা দেৱনা সৰকাৰ পাৱিৱি বি জে পি দা ৱাজনিতিৱালাশিংনা চেংশিনিৱিবা অমদি পাৰ্টি অসিগী তিক্ৰেট ডেট লেপনিৱা হায়ববসি মশানা তৱনি। হৌজিক ষ্টেট অসিদা সৰকাৰ পাৱিৱি কংগ্ৰেচ আইগী লুচিৱা কয়ৱসু বি জে পি দা চনবা ৱানোৱা য়াওই হায়না প্ৰিন্সেট চাওনা ফোঙদোকখিৱা লেভৱনি। মসিগী মখতা মন্ত্ৰী ওইবা ফংহৌৱা অমদি ৱিক্ৰল জৌৱী য়াদে হায়দুৱা শাওৱিবা এম এল এ কু অমসু বি জে পি দা চেপিলকপা য়াই হায়না নিফুং নিফুং ঙ্গৱনিৱনি। মতাং অসিদা হায়নিৱা ৱাফম অমদি কৱিগুৱা চেংথোক চেংশিন তৌদুৱা মগী মগী কীচম শেংগদৌৱা লৈৱবদি হৌজিক ডেট থৱ ৱাংলিঙে অসিদা চেংহৌৱা কেব্ৰিডেট মণাগীসু মহাক্কী মতুং ইনবা থোঙলোইশিংগী ওইনসু নাথে শেংবা অমদি ফংগনি অৱোৱাম প্ৰিন্সেট ওইৱগী মতম লোৱৱদুৱা অনৌৱা প্ৰিন্সেট অমা শীৱগনি হায়না ঙ্গৱিৱিবা বি জে পি গী হৌজিক প্ৰিন্সেট ওইৱিবা থৌনাওজম চাওবগী ওইনদি অসিগুৱা ডেট কাৰা য়াৱা লিৱৱ ময়াম অমা পাৰ্টি অসিদা পুশিৱা জৱসি মহাৱ পাৰ্টি অসিগী প্ৰিন্সেট ওইদুৱা লৈৱবগী অচৌবা মচক অমা ওইহহৱনি। পুন্মক অসি য়েলগা অমগীসু কৱৱা অমগীসু কৱৱা হায়বা পোলিসি অদুৱী মখাদা বি জে পি দা চংহৌৱাদৌৱা ৱাজনিতিৱালাশিং ওক্ৰিডেট চেংহৌৱা পুন্মক্কী য়াইফ্ৰা ওইগনি হায়বা ৱাফম অসি অদোমগী চেংকোঙী খুংখাংবা ফোঙদোকখিৱি।

অদোমগী
পুন্মক কোদুৱা মীটে
য়াইৱিশোক

মমাঙউ মণিপুৰদা লৈতেংগী লীক-কোন হৈদুনা শানৱশ্বগী মওং

লাইশ্ৰম ইমোবা

ঐথোয়গী ফুৰুপ (মৈতে) অসিগী ফিজং লৈতেংগী তোপ-তোপা মশাগী ফজবা মঙন কয়৷ লৈজে। চাওখংলবা ওসিগী মতম অসিদদি, লমদম অসিদা মখল মথেল পোংচাক কয়না শাজবা ওক্কী, খুদাংগী, নাগী, খুংশাগী অমদি থোঙগী লৈতেং কয়৷ খৱায়-তানা লমদম অসিগী মীওইশিংনা অমুক্কা হেমা শীজিৱক্ৰি। লৈতেংগি অসিৱ শেম-শাবগী লমদসু হেমা হৈথৌই-শিংথৌইৱিবা খুংনাইৱী-বা কয়৷ থোৱক্ৰি। মথোয়গী মৱক্তগী, লমদম অসিগী থাঙদা নত্তনা ভাৱত পুথগী থাঙা লেমজনিঙাই ওইৱবা মনা-মশুম কয়৷ ফংনবা ফাওবা য়াওৱক্ৰে। মথোয়না লমদমসিগী ফিজং-লৈতেংগী নীৱথিৱশিং, সনাদা তফ্ৰা থিনবত্তম পুসিগী লৈতেংগি অসিৱ শেম শাবনা পুসিগী অমতা ঙাইৱবা লেমজনিঙাই শিনফম ওইনা মায় ওশনিৱবা মীওই কয়ৱসু লমদম অসিদা লৈৱক্ৰে। ময়াম অসিগী মনুংদা, খুৱাই অসিদা “সনা শাবা” হায়না খঙনবা শিনফম অসিৱ অমনি। শিনফম অসি, ওসিদি লেমজনিঙাই ওইনৱবা শিনফমশিংগী মৱক্তা থৌইদোকপা অমা ওইৱক্ৰে। শিনফম অসি মমাঙউইদদি খুৱাই অসিগী অশুম-অশুম য়ুৱাক্ক শাংগিণিৱা পাঙগদৱনি হায়বা লৈৱক্ৰগুস, হৌজিকি পাঙগদা মীওই খুদিৱা পানবা শিনফম ওইৱক্ৰে। শিঙা পানবগীদমত্ৰসু চাওখংলবা মতমগী খুংসু-খুংলায়শিং শীজিৱদুৱা হেমা নীৱথিৱা লৈতেংগী পোংলম কয়৷ শেম শানৱক্ৰে। মমাঙউই মতমদা পানৱৱা শিঙা অসিগী মওংগি অদুদি মতমগী মতুংইৱা ৱাৱী শিংবুল ওইনতমক লৈহৌৱে।

লমদম অসিদা, মখল-মখা ষাডু কয়ামুক শীজিৱক্ৰপগী ৱাৱিদি, চিনবু অমসু অৱিবা খুংই লাইৱিক কয়াদা থেংনিৱি। লোয়ৱা শিনয়েন কৌবা লাইৱিকী মতুংইৱা, খু ১০৭৪ দগী ১১২২ ফাওনদা পানথিৱা মেদিংঙু সোয়ফ্ৰা, লমদমসিগী প্ৰজাশিংদা, মানা-মানা শু-নোয়গদবা শীৱফমশিং য়ুৱাক্কা কোৱনা য়েছোকখি। মদুদা য়েংশ্ববগী শিনফম্বু থাংজম, ষাডুনা কোন-লীক হৈৱবগীৱা অইৱবা হায়ববদিৱা য়ুৱাক্ক শাংগিণিৱা য়েছোকখিৱগী ৱাৱোৱা পল্লি। অদুৱ ফিজং লৈতেংগী ওইনা লীক-লৈ অসিৱ খুজি খুদোপশিং পোংলমশিংৱু লমদম অসিদা, খৰদা ইতিহাসকী তাম্ৰত্ৰগী শাবা চংনৱকখিৱগে হায়বগীদি তাংদাংবা খঙনদা লনা থোক্ৰি। অৱোৱাদা, মণিপুৰ সৰকাৰগী আৰ্কিওলজি বিভাগনা লেৱাক তৌদুৱা থিৱজনিৱশিৱা ষাডুনা শাবা লৈতেংগি ফংবগী ৱিপোৰ্টিং লৈৱি। শেঙদা হৌজিক লৈৱিবা লিভিঃ ম্যুনিয়মগী মফম অসি তৌথিৱবসু লীক-খুদোপ্ৰচিৱা ফংখি। তৌৱবত লৈতেংগী পোংলমশিং অদু কৱৱা মতমগীনা হায়ববদি, চপ-চাবা সাইটিফিক মেথড শীজিৱদুৱা লেপথোকপা

ওমদি। অদুৱ, অসিগুৱা লৈতেংগী পোংলমশিং অসিৱ শেম-শাবগী থবকখিৱিদি, লমদম অসিগী অখৱা নুপীশিংনা তৌৱনৱা য়াই হায়বগী থাঙবা কয়৷ লৈ। মৱমদি মণিপুৰগী জগোই ৱাসপু লিংখংপিৱৱা ৱাজৰি ভাগ্যচন্দ্ৰনা ৱাসকী লৈতেংগি লাংখংখিৱা মতমদা, মতমদুৱী শৃঙ্গাৰ কাৰী (অয়ুক্ত শ্ৰীগোৱিন্দগী সেৱা চংগী) ইমা-ইৱেলশিংগা তাদুৱা শেমথি হায়বগী ৱাফম লৈৱি। ষাডুনা লীক-কোল হৈৱগী শীৱফম অসি ওসিসু মণিপুৰদা, ইফ্ৰাল জিলাগী মনুংদা হৈৱগোইথোং অমসুং থোংনাং ফেদেৰেপগী হায়ৱিৱা মফম অসিদা অইৱম য়ুৱাক্কী মীওইশিংনা পাংথোক্ৰি। হৈৱগোইথোংগী (১৯৯৪ দা মশাগী চহী ৮৯ দা লৈখিত্ৰবি) অইৱম -ইৱেচা দেৱিৱা লৈৱিঙেদা, নিংথৌ শিঙাঙে মতমদা লৈতেংগী পোংলমশিং অসি নুপীশিংনা শাৱন্দি, মশামকসু শিনফম অসি অঙাং ওইৱিঙেদগী হৌনা পায়ৱকখি হায়ৱিৱন্দি। মথোয়না, হকচাংগী লৈতেংগি হায়ৱদি ঙঙা লৈতেংগি লীক মখলশিং খুংকী খুজি খুদোপশিং অমদি নাগী লৈ কয়৷ কোৱৱনা মওং লৌদুৱা শাদোৱক্ৰগা মদুৱা ষাডু হৈৱগা (ৱাঙ্গ লৌঙ প্ৰোসেস) শেম শানৱক্ৰি। অসিগুৱা খুংশাগি অসি ওসিদি খুংনাইৱশিংগী শিঙাশঙশিংদা চংন-উনত্ৰবা থৌদৌ হায়ববু ওইৱে। অদুৱ হৌজিক হৌজিক লীক-কোল হৈৱগী শিঙা পানৱিৱা লৈকাইশিংগী অহল-লমদশিং অমদি অদুগুৱা শিঙানা মণিপুৰগী শিনফম ওইনখিৱা লাই ওইৱবী ইমা-ইৱেলশিংনা তাকখিৱা কয়াদা অসিগী মওংগি অদুদি মতমগী মতুংইৱা ৱাৱী লৈতেংগী লীক-কোনশিংবু থোৱক্ৰদা হৈৱগা শাৱৱগে হায়ববসি শেনা খঙবা ওশ্ৰি।

লৈতেংগী নংত্ৰগা অটে লমদা শীজিৱনবা কোল-লীক হৈৱবগীদমত্ৰা পিথ্ৰাই, শেঙেং, অমদি কোৱনিচিৱা ষাডুশিং অসি শীজিৱে। ষাডুশিং অসিদা অচৌৱা মচা পোংলমশিংবু হৈদুৱা শেমবগীদমত্ৰা অহানবদা “প্লেমী তৰা” হায়না খঙনবা থৌৱাং অমা লাইং। ৱাৱেং অসিদা থমজৱিৱশিৱিদি অপিক-অপিকপা লৈতেংগী ওইবা লীক-লীক হৈৱবগীৱা হায়ববদিৱা মতমগী লৈমী তৰগে হায়ববশিংনি। অপিকপা লৈতেংগী পোংলমশিংগীদমত্ৰা লৈমী তৰগি মখল অনি থোক্ৰা লৈৱন্দি। অহানবা মখলনা শাগদৌৱিবা পোংলম অদুগা চপ-মাৱাৰ মওংগা থোৱক্ৰনা শাদোকপা, অদুগা অনীশ্ববা মখলদনা লৈতানদা নিকথোক্ৰবা চেংকুপ য়ানশিন্দুৱা (চেংকুপ শৰুক্ক অহমদা লৈতান শৰুক্ক অমা) থিৎলম ওইৱকপা শৌখোৱা অপিক অপিকপা মতম তাগনি, অদুৱ ফৌদুৱা কংহলৱা মতুংদা অমুক মৌদা মুৱা (কাশিমা) লৌথোকপা নংত্ৰগা ডৌথোক্ৰা মতুংদা অকুপা থোৱক্ৰগী লংলনা মতুংদা য়েংশিন্দুৱা শাগদৌৱিবা পোংলমশিং মওং শাদোৱক্ৰনি। অহানবা মখলগী লৈমী

তৰগী মওং অসিদা মনুং ফুনবা পোংলমশিংগীদমক অদুগা অনীশ্ববা মওংগী অসিদা মৱিল-মনুং হোৱা শৱিক মচাঙা হৈৱবগীদমত্ৰনি। শেম-শাবা লোৱৱবা লৈমীশিং অদু সেণ্টিমিটাৰ ২.৫ মুক শাংনা কৱৱা অপিকপা ৱাশাংগিৱা, অমমমতা ওইনা লৈমীশিংগী মজোন থবা শৰুক্কা য়ুশিনিগনি। থৌওংসিবু “কোল হাৱা” হায়ৱগা খঙন। মসিগী মতুংদা লৈমীশিঙুৱা ঈশিৱদা থিঙুৱা থমবা উৎতা লুপশিল্লিৱগা অমুক্ৰু অকবা উৎ চাইশিন্দুৱা, উৎকি মৱোল অমা থাংগৎহনগনি। শৱিককুহগী লৈমীদদি মসি পাংথোক্ৰিঙেগী মমাঙদা “মখা ককপা” হায়দুৱা মচা পানবা থৌৱবা নংত্ৰগা কাৱন শানা থোৱক্ৰগী শৰুক্ক কোংথোক্ৰগা অচোংপা উৎ হাৱা নমশিলহৌগনি। থৌওং অসিবু “মখা নয়া” হায়না খঙন। মখক্কী থৌওংগি অসি লোৱৱৱা মতুংদা ৱাইগা য়ানশিন্দুৱা থিৎলবা লৈখোৱা লৈমীশিং অদুৱ পাক্ৰা পুন্মপ-পুন্মপ অমুক য়োমশিনিগনি। থৌওংসিবু “লৈমী য়োৱা” হায়না খঙন। মসিদা য়োৱিৱা লৈখোমগী অথাৱা চাং অসি মচা য়োমশিৱা লৈমীদুৱী অথাৱা হাইৱপ মাৱহল্লি। চপ-চানা ওশ্ৰুৱা মাৱহনৱদি নত্তে। জোয়না শিঙানৱক্ৰদুৱা খুংলোৱনৱা খুংনাইৱশিংগী হৈথৌইনৱবা থৌওংগি। য়োমশিল্লবা লৈমীশিঙু নুশোৱা ফৌদুৱা মপুং ফানা অমুক কংহনগনি। কংলবা মতুংদা অদুৱ অমুক মেদা ৱাওৱি-ৱাওৱি শাহল্লগা “কোল খংপা” হায়দুৱা ৱাশা মচা-মচাশিং অদু শক্তোৱক্ৰনি। কোলু শংত্ৰবা লৈমী ময়োমশিং অদু অখৱা শেপ্ৰবা লৈৱং অমগী মনুংদা থপ্ৰগা মে থাদুৱা, মনুংদা য়াওখিৱা থোৱক্ৰগী শৰুক্কশিংবু শৌদোকহদুৱা মে চাকহনবতা নত্তনা লৈমী ময়োমশিং অদু অকৱৱা চাং অমা মৌক্ৰিফাওবা শাহনগনি। শাহনবগী চাং অসি লৈমী ময়োম অদুগী ইঙাং ঙংলকপা মচু ৱৌদুৱা হায়ববদি মচা মচা মচা মতমদা চপ-চাৱে হায়বা খঙনগনি। চাং অসি য়ৌৱিৱা ফাওৱদি শীং য়াংশিন্দুৱা থাগনি। মতমসিমত্ৰদা অতোপ্লা লৈৱং অমদনা হৈগদৌৱিবা ষাডু অদুৱ কৌনফু অমদা হাওগা মছি লানা শৌদোকহল্লি।

মৌদা শাহল্লগা লৈমী ময়োম অদুগী মৈঙাংগী চাং-চপ চাৱাৱা মতমদা, হাৱা শেম শাদুৱা থপ্ৰবা উৎকি ফৰাক অমদা লৈমীদু প্ৰেপ্প থলৱা খুদাঙুৱা ষাডুগী লাংথোক্ৰা মছিৱু হৈজিনিগনি। থৌওং অসি পাংথোকপনা মীওই অনীদি তঙাইফন্দা চংই। মতাং অসি লৈতেংগী পোংলমশিং হৈৱদা খুইদগী লুৱা তাজ্জনি। লৈমী অদুগী মৈইক-মৈশা হনখিৱদা হেক ইথিৱদি

হৈজিল্লবা ষাডু মছিৱু চংলোইদৌৱিৱনি। হৈথবগী চাংবা খৱ-খজি লকক তৌৱদসু, ওইৱক্ৰদৌৱিৱা পোংলমশিং অদুৱা শিঙ লৈগদৌৱিৱনি। অসুৱা হৈৱা লৌৱিৱা মতুংদা, লৈমীদু অইৱা ঈশিৱদা লুপশিন্দুৱা ইংথহল্লগা মপানা য়োমশিল্লিৱা লৈৱাক্কী শৰুক্ক অদু থুগাইদুৱা লৌথোক্ৰনি। মতুংদা কোলুচিংবু ককথংলগা, হৈৱিৱা পোংলম অদু শিৎ-নান্দুৱা মপুং ফানা শেম-শাই। মৱীনা-মনুং হোৱদবা পোংলমশিংগীদি, মথয়াংকি শৰুক্কগী মনুংদা য়াওখিৱা লৈৱাক্কী শৰুক্কশিং অদু কোংথোক্ৰনি। অসুৱা শেপ্ৰবা পোংলমশিংবু লেৱদা মখোল থোক্ৰহনবগীদমত্ৰা, অহোৱশিং অদুৱা নুঙেং মচা-নংত্ৰগা দাটু মচেনচিৱা হাৰ্চিৱি। অসিগুৱা ষাডুগী পোংলমশিং অসিবু মচু থোক্ৰা লংহনবগীদমত্ৰনা হৌনোজোম, হৈবুং, হৈৱিৱোপ মশিন অমদি কেফ্ৰনাচিৱা উই-ৱাইশিং শীজিৱদুৱা ফেংদোক্ৰে। পঞ্জৱিৱা থৌওং অসিদা ষাডুনা হৈদুৱা মণিপুৰদা মমাঙউ শাৱৱা ওক্কী লৈতেং (লীক) খৱগী মণিং পনবা তৱবদি শাশ্ৰেয়ী, কোপ্ৰম, মৈৱ-মৱেং, কিয়াং লিকফাং থৱোই মনিং, থাংতুপ মানৱী, জনশঙখ, ঙ্গাশেই পংগে হৈকু অথাৱগী হায়ববদিৱশিং অসিনি। মনুং হোৱা মখলগী পোংলমশিংদা - কাৱেং মৰু, তাইৱেল মপাল হায়ববশিং অসি পনবা য়াই। ময়াম অসিগী মথতা - পেনা শৱিক শেপাও শৱিক হায়না খঙনবা শৱিক মচাশিঙু হৈৱবগী। মদুগী মনুংদা পেনা শৱিক হৈৱবদি শেঙেংতমক শীজিৱৱন্দি, অতোপ্লা মখলগী শেঙেং হৈৱবদি মখোল ফজঙে। হৌজিকী মতমদুৱ ঐথোয়না উন-খঙনৱিৱা পেনাগী হৌজিং অমদা অসিগুৱা শৱিক মচা অসি ১০০ দগী ১৫০ ফাওবা হাউপে।

মণিপুৰদা মমাঙউ ষাডুনা হৈদুৱা শানৱা লৈতেংগী লীক-কোনশিং অসি, মীচম নুপীশিংনেদি পেনা শীজিৱৱন্দি, নিংথৌকোনগী লৈম-শিঙাশিং অদি অঙম-অশৌশিংগী নুপী অঙাশিংকো ভে মৌৱকপা মতমদা লৈতেংনৱন্দি। কনাঙৰী মীচম লৈৱাশিংগী ওক্কী লৈতেং ওইনা, অমুৱা লংগী লংশুংদা শাশ্ৰেয়ী, থা-মচেং, থাংতুপ হায়ববদিৱা লৈতেংগি অসিগী মৱ অমমতা লেপদুৱা শীজিৱৱদি য়াওৱন্দি। মনুং মতমদুৱী মীয়াৱা য়াৱা মীতানথিৱা মখলগী লৈতেংগি। অদুৱ লাইৱিক থিৱদি, লমদমসিগী ওইনা মমাঙউদা, লমদম অসিগী খুংহৈৱশিংনা শাখুদনা চংনৱা নিংথি-নিংথিৱবা লৈতেংগি অদুগী মওংগী মখল খুদিংমক, ওসিগী খুংনাইৱশিংগী অনৌৱা খুংশাৱা মখল শুনা শাবা ওশ্ৰুৱা। অয়াৱনা মমাঙউ চংনৱা মওংগি হায়ৱগতা নীংশিংনেৱে।

সাহেব ওংবী মৈতে নুপীশিং
মৌৱাংথেম ইৱাবোত

অহানবা লাঞ্জাও মনুং (১৯১৪-১৮) মণিপুৰদগী সিক্ৰাই ৫০০ নে পোং পুৱা মী লিশি ২ নে বৃটিশকী মতে পানবা ক্ৰাশ য়োৱনা থাই। ব্ৰেককী সাহেব (বিনাট) না লমজিৱি। খাগেমপল্লিৱগী ছইট্ৰোম অমুৱী কৌৱী নুপী অমা হোৱনবা মহাক মৈতেৱননা খৱা খৱা খঙই। ক্ৰাইকেথেল লম্পাক ফাওবা চুৱাচাদ মহাৱাজনা মথোৱবু বাৱাই বেংগলগা লোয়না থিৱকদি। ব্ৰেককী সাহেব মশক মতৌ ফজবা নহানি। স্পোৰ্টসমেদি। খাগেমপল্লি গীশুম মনীংদা লৌৱী অমুৱীনা মডোন্দা ওবদু জুলাই ২৪.১৯১৬ তনি। কুইনা পানথিৱে। অহানবা লাঞ্জাওদগী হল্লকপনা অমুৱীৱু হুদোৱক্ৰগা কলিকতা পাংখি। বৃটিশতা ওংলুৱগী ব্ৰজা সতনা অমুৱীৱু ইছোকপদগী অমুৱীৱা অৱা কয়৷ ষাঙখি। ঐক্ৰা ললিতমাথনিচিৱা কংগ্ৰেসমেনশিংনা অমুৱীথোয়দা শস্টোম স্কীৱ চাদুৱা শেংদোকখি হায়বা ৱা লৈৱি। ১৮৪৪ ইংদগী মণিপুৰগী পোলিটিকেল এজেন্ট ওইনা মেজ্ৰলোক সাহেবনু পাঙদগী নিংথৌৱক্ৰা থোংগী কৌৱী নুপী অমা লৌৱমই। থবক্তগী পোখাৱা তুংদা নুপী অঙাংগা শিলদা লৌৱি।

লৌথোকখি। ১৮৯৯ ইংদগী মেজ্ৰেল সাহেবপ্ৰ প্ৰশোৱন পিদুৱা ষ্টেটকী পোলিটিকেল এজেন্ট অমসুং সুপ্ৰিণ্টেণ্ডেণ্ট হাপ্ৰকখি। ওভৱ-পাৱাৰ শীজমদুৱা চেতন্য চয়োল অমা ক্ৰাইদুৱা থমবা তুংদা মণিপুৰগী ৱাংদা তাহোকখি। মেজ্ৰেলনা মৱা মপুৱোইবা লৈৱি নুপী লৌদুৱা মৱাল জৈৱদা মৌডোন্দা ওংনৈৱিৱে হায়বা চেতনল অমা ইদুৱা ভাৱতকী ভাইৱোই-কম-গৰ্ভনৱ জেনেৱেলদা ৱাকৎলমই। মদুগী ফল ওইনা মেজ্ৰেলগী মহত্ত সেক্সপিয়াৰ সাহেবপু মণিপুৰগী পোলিটিকেল এজেন্ট ওইনা থাৱকখি। মহাৱা চেতন্যৱু মণিপুৰদা চঙবা য়ানথি। চেতন্যৱু ষ্টেট হীল ওফিসতা কেৱাগী হাপখি। ওফিসকী আশোৱবা খৱদা মেৱবগী থবক্তগী পোখাদুৱা লৈখি। পোখাং পুৱগী অদেলন কনবা মতল্লি। অদেলন তৌৱা ইশিনবা য়াওই হায়না পোলিটিকেল এজেন্ট কৰ্ণেল কোল-না ১৯২৫ এপ্ৰিল ১৯ দা ওভৰ থোক্ৰা চেতন্যৱু মণিপুৰদগী তাহোকখি। মহাক কছাৱগী মাদুৱাত্ৰাম ৱংপুৰদা লৈখি। চহীসিগী জুন ৩০ দা ৱাকৎচে অমা আসামগী চিফ কমিছাৱনা লানখংখি। মৱোল -মইহে খঙখিৱে। চেতন্যনা ১৮৯৯ ইংদা “খৰা থৌৱিৱগী ৱাৱিৱি” কৌৱা লাইৱিক ইদুৱা শ্ৰীহট্টদা ছাপা তৌদুৱা ফোঙখি। ১৯০০ ইংদা “খাই গুৱা” কৌৱা লাইৱিক অনৌৱা মণিপুৰী লোন্দা ইথোক্ৰনা শ্ৰীহট্টদা চেতন্য তৌৱা ছাপা তৌদুৱা ফোঙখি, ১৯০২ ইংদা “চিংথংখোৱা” শিলেট্টা ফোঙখি।

১৯০২ ইংদা পুথোকপা অতোপ্লা লাইৱিক অমদা “তথেল গুৱা” নি। শ্ৰীহট্টদা ক্ৰোনিকল প্ৰেসতা ছাপা নমদুৱা ফোঙখি। মীয়াৱা ফোঙনা ঙুৱা ওমৱৱসু সনাতৌৱগী মৱদা মুৰুম মুৰুম শোৱৱকখি। মদুগী ওংনৈৱিৱা সনাতৌৱগী জগোই মকোক চিৎদুৱা ৱাস শামথি। পফায় ফেধৱ কীৰ্ত্তিৱু পুহল্লগা শ্ৰীধাম বৃন্দাবন চংহল্লি। ৱৱ সাহেবকা লমাংদোংদা ঙা ফাৱা চংমিও। ঐক্ৰা বলদেৱনা হায় “মেকসেন সাহেব অদু লমাংদোংদা য়ুম শানি তৌৱৱকখি”। মেজ্ৰেল সাহেব মতু মচা লৈৱবা নুপানি। সেক্সপিয়াৰ সাহেব লাকপদগী ১৯০৫ মাৰ্চ